

GEDACHTESPRONG
Waalko Dingemans
12 Januari – 23 Februari
Voormalige seinpost station Muiderpoort

In een van de meest markante gebouwen van het Muiderpoort Station in Amsterdam-Oost, het circa 20 meter hoge, witte seinhuis (inmiddels rijksmonument) dat vlak achter het stationsgebouw staat en over de twee hooggelegen sporen rijst, realiseert Waalko Dingemans een lichtkunstwerk getiteld Gedachtesprong. Bovenin het seinhuisje wordt een fotocollage bestaande uit een 11 meter lange rol langzaam in een continue beweging via een aluminium frame langs de ramen voortbewogen. Achter de rondgaande foto rol bevinden zich led lampen die het beeld zodra het schemer wordt laten oplichten zodat het vanaf de aangrenzende perrons goed zichtbaar is. Het werk heeft ongeveer een uur nodig om geheel rond te draaien. Deze langzame beweging is precies waar Waalko Dingemans in zijn werk naar op zoek is. Hij wil onze waarneming vertragen om ons terug te werpen op onze eigen ervaring, herinneringen en sensaties om tot nieuwe relaties en betekenissen van de dingen te kunnen komen. Gedachtesprong is een werk dat niet in een keer geconsumeerd kan worden en zijn betekenis niet onmiddellijk aan je opdringt. Het werk eist een actieve manier van kijken waarbij je niet zomaar kunt aannemen wat je voorgeschoteld krijgt, maar op onderzoek uit moet gaan. Niet alleen doordat het werk zich beweegt en zo steeds andere gezichtspunten aanbiedt, maar ook de aard van het beeld zelf vraagt om een onderzoekende blik.

Gedachtesprong is een collage waarvan het basis beeld een foto is van een plek in een bos vlakbij het huis waar de kunstenaar opgegroeid is. Het is een zich steeds opdringende herinnering die in meerdere van zijn werken terugkeert. De foto is hier gespiegeld afgedrukt, en zo al een eerste stap verwijderd en vervreemd van de eigenlijke plek. Op de foto zijn collages aangebracht, eerst met de hand met papier en pas later digitaal bewerkt. Oranje cirkels rond de collages fungeren als wormgaten die een doorgang suggereren naar een andere tijd en ruimte. Stukken boomschors, de binnenkant van een oogbal, blauwe lucht verschijnen als gedachtesprongen in het beeld. Net zoals onze herinneringen nooit zuiver zijn maar altijd door elkaar heen lopen en voortdurend veranderen wanneer ze gehecht worden aan nieuwe gebeurtenissen, zo stapelen beelden zich hier op. Op sommige plekken lopen lijnen naadloos in elkaar over en lijkt het helder wat we zien maar dan opeens is er een interruptie in het beeld die ons van het spoor afbrengt en naar elders verwijst. Gedachtesprong is een werk dat ons bewust maakt van het feit dat we in een subjectieve wereld leven waarin we de werkelijkheid steeds opnieuw betekenen doordat onze herinneringen onder invloed van nieuwe ervaringen en inzichten voortdurend veranderen. Dit gegeven reflecteert de interesse van de kunstenaar in het onderzoeken van de verhouding van het individu tot zijn omgeving. Door het beeld letterlijk en figuurlijk in beweging te brengen creëert hij een ruimte waarin we ons bewuster worden van de processen waarmee we relaties leggen tussen herinneringen, gebeurtenissen, beelden, en objecten in een onophoudelijke stroom van betekenisgeving. Door de waarneming te vertragen door middel van een complex en gelaagd beeld creëert de kunstenaar een dialoog tussen beeld en toeschouwer waarin de observatie zelf onderwerp wordt.

Waalko Dingemans werkt met beelden die afkomstig zijn uit zijn persoonlijke leven. Door te vertrekken vanuit zijn eigen vroege herinneringen wil hij een verbinding leggen met beelden die deel uitmaken van onze collectieve herinnering. Ervaringen van natuur, als herinnering naar waar we vandaan komen en mee verbonden zijn, is iets wat we allen delen. Geplaatst in de stedelijke omgeving vormt het beeld een opening naar een ander moment, een herinnering van een plek van onthaasting en reflectie. De keuze voor het treinstation is daarbij veelbetekenend. Hoewel Dingemans zijn werk bewust buiten de tijdloosheid van het museum in de alledaagse leefomgeving heeft willen plaatsen, heeft hij een locatie gekozen die ook vooral een plek is van wachten, waar men nog de tijd kan nemen om te observeren en zich te verliezen in het kijken.

Het seinhuisje is, zoals zijn functie dat ooit vereiste, goed zichtbaar vanaf beide sporen, en het helderverlichte traag bewegende beeld zal zonder meer de blikken vangen van een ieder die zich daar bevindt. Maar de keuze voor het treinstation krijgt hier nog een andere betekenis, niet alleen als een plek van wachten maar ook als een van transitie, waarin we getransporteerd worden naar elders. De vensters waarachter de collage beweegt fungeren, zoals de frames van een film of de ramen van een voortbewegende trein, als een ander moment van montage waarin herinneringen en observaties verbonden worden tot steeds weer nieuwe verhalen.

Alice Smits

